

11.10.2021

Asia/9

§ 740

Valtuutettu Silja Borgarsdóttir Sandelinin toivomusponsi torien käytön lisäämisestä viihtyvyyden ja hyvän ilmapiirin edistämiseksi

HEL 2020-011696 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 21.10.2020 hyväksymän toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi
Minna Maarttola, kehityspäällikkö, puhelin: 310 36307
minna.maarttola(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään 21.10.2020 valtuutettu Martina Harms-Aallon aloitetta Fredrikintorin kunnostamisesta kaupunginvaltuusto hyväksyi Silja Borgarsdóttir Sandelinin toivomusponnen "Kaupunginvaltuusto edellyttää, että selvitetään, miten Helsingin torien käyttöä voitaisiin parhaiten lisätä helsinkiläisten viihtyvyyden ja hyvän ilmapiirin edistämiseksi."

Helsingin tavoitteena on edistää torien ja muiden julkisten aukoiden viihtyisyyttä sekä niiden monipuolista käyttöä. Helsinki tavoittelee sitä, että torikaupalle varatut torit olisivat tulevaisuudessa kaupallisesti entis-

täkin elinvoimaisempia. Tavoitteisiin pyritään kaupunkilaisia ja eri sidosryhmiä osallistavilla tavoilla sekä kaupungin sisäisiä prosesseja ja yhteistyötä parantamalla.

Helsingissä kahdeksalla torialueella on kaupallista toritoimintaa, joista aktiivisimmat ovat Kauppatori ja Hakaniementori. Viime vuosina myös pienille kaupunkiaukioille on tullut erilaisia aktiviteetteja. Torien käyttöön ja viihtyisyyteen vaikuttavat kaupunkikuvalliset ja muut suunnittelukysymykset, toiminnallisuuden kehittäminen sekä yhteistyö niin kaupungin sisällä kuin eri käyttäjäryhmien kanssa.

Viime vuosina Helsinki on pyrkinyt tarkastelemaan julkisia tiloja osana laajempia kokonaisuuksia, joihin liittyy mm. yritystoiminnan tukeminen, kävelyolosuhteiden parantaminen ja paikkojen kytkeytyminen toisiinsa. Esimerkiksi Kauppatorin suunnitteluperiaatteissa on huomioitu torin kytkös merelliseen Helsinkiin ja vanhan kauppahallin toiminnan tukemiseen. Usein torien ja aukoiden uudistukset liittyvät alueen laajempiin kehittämissuunnitelmiin ja vaativat pitkäjänteistä suunnittelua ja suuria taloudellisia panostuksia.

Kaupunkitilaohje julkisen kaupunkitilan suunnittelussa

Torien ja aukoiden kunnostusta ja uudistusta suunnitellaan peruskorjausten yhteydessä. Suunnittelua tukee Helsingin kaupunkitilaohje, joka tarjoaa valmiiksi pohdittuja ja hyväksi todettuja ratkaisuja, joilla vahvistetaan Helsingin identiteettiä, luodaan viihtyisiä ja turvallisia kaupunkitiloja sekä vastataan kasvavan kaupungin ylläpidon haasteisiin. Ohjeen avulla luodaan raamit laadukkaalle ja toimivalle kaupunkitilalle mahdollistaen samalla kaupunkitilassa syntyviä innovaatioita.

Kaupunkitilaohjetta ollaan päivittämässä ja sen ylläpidon prosesseja sujuvoittamassa. Sitä tukee myöskin työn alla oleva Helsingin arkkitehtuuriohjelma, jossa linjataan julkisen kaupunkitilan kehittämiseen liittyviä suunnitteluperiaatteita. Kaupunkitilaa suunniteltaessa määritellään tarkoin lähtökohdat kehittämiselle sekä se, mihin tarkoitukseen uusia ratkaisuja haetaan. Suunnittelussa otetaan huomioon eri käyttäjäryhmät, kuten tapahtumajärjestäjät, kävelijät, pyöräilijät, yrittäjät, torimyyjät ja lapset sekä näiden tarpeet. Torien ja aukoiden toiminnallisuuden tukemiseksi edistetään suunnittelun yhteydessä tapahtumallisuutta tukevan infran, kuten tapahtumasähkön, saatavuutta. Suunnittelussa sekä viihtyisyyden ja käytön lisäämisessä voidaan hyödyntää suunnittelukilpailuja, kuten tällä hetkellä tehdään Töölöntorin kohdalla.

Kokeilukulttuurin edistäminen ja yhteistyöprosessien kehittäminen

Myös nopeilla kokeiluilla voidaan testata konseptien toimivuutta sekä tehdä tilaa ideoille ja innovaatioille. Helsingissä kehitetään tällä hetkellä

uusia prosesseja julkisen kaupunkitilan kehittämiseen ja kokeilujen edistämiseen. Useat näistä ovat liittyneet turvalliseen, viihtyisään ja kaupungin elinvoimaisuutta tukevaan julkisen kaupunkitilan käyttöön pandemian aikana ja sen jälkeen.

Kesällä 2020 toteutettiin Senaatintorin kesä -terassikokeilu, jossa oli mukana 16 ravintolaa ja kävijöitä 400 000. Kokeilu työllisti suoraan 250 henkeä. Kesäterassikokeilu oli onnistunut esimerkki uudelta kaupunkitilan käytöstä, kokeilukulttuurista ja kaupungin roolista verkostojen luojana. Kokeilu tuotti tavoitellun piristysruiskeen niin kaupunkilaisille, kotimaanmatkailijoille kuin yrityksille ja kaupunkikeskustan elävyydellekin. Syksyllä 2020 selvitettiin kokeilun tuloksia ja teetettiin konsulttiselvitys kokeilun mahdollisesta jatkosta keskusta-alueella. Tarkastelussa otettiin huomioon kesälle 2021 jo tehdyt tapahtumavaraukset, paikkojen saavutettavuus, liikennetyöt ja -järjestelyt, kaupunkikuvalliset tekijät, eri torien ja aukoiden tapahtumallisuutta tukeva infra sekä alueilla olevat palvelut ja toimijat.

Selvitysten perusteella kuluneena kesänä toteutettiin terassi- ja kesäkatukokeilu Kasarmitorille ja sen välittömään läheisyyteen. Kokonaisuus palveli myös Helsinki Biennalen kävijöitä ja sen Lyypekinlaiturin venekuljetuksia. Kokeilussa hyödynnettiin kesän 2020 oppeja ja sen käytännön toteutuksesta vastasi vuoden 2020 tapaan Helsingin Leijona Oy. Kokeilun yhteydessä tehdyn käyttäjätutkimuksen perusteella arvioidaan vastaavien kokeilujen jatkokehittämistä tulevaisuudessa osana elävää kaupunkia.

Kokeilujen osana on myös kehitetty tapahtumallisuuden edistämisen ja elinvoimaisuuden tukemisen prosesseja. Käyttäjiä palvelevien tapahtuma-aluekorttien päivitystyö on myös käynnissä. Uusien kokeilujen ja entistä sujuvampien prosessien taustalla on tiiviin yhteistyön kehittäminen toimialojen ja muiden keskeisten toimijoiden välillä. Sisäisen yhteistyön ja koordinaation edistämistä tehdään jo erilaisissa kaupunkitasoisissa kaupunkitilan käytön, yritysten tukemisen ja tapahtumallisuuden työryhmissä. Näitä malleja kehitetään jatkossa edelleen. Kaupallisen toritoiminnan sekä Tukkutorin ja Teurastamon alueen elinvoimaista kehittämistä tukee jatkossa myös Tukkutorin ja Helsingin Leijona Oy:n toimintojen yhdistäminen Helsingin kaupunkitilat osakeyhtiöön. Vuoden 2022 alussa toimintansa aloittavan yhtiön keskeinen tehtävä tulee olemaan vuokraamiensa tilojen ja alueiden toiminnan kehittäminen. Toiminnallaan yhtiö mm. kasvattaa Helsingin profiilia vetovoimaisemmaksi sekä elävöittää Torikortteleiden ja Tukkutorin ympäristöä. Tähän liittyen yhtiö kehittää Helsingin kaupunki- ja ruokakulttuuria sekä tori- ja kaupahallitoimintaa sekä näiden joustavaa ja kustannustehokasta organisoitua.

Kansliapäällikkö asetti 1.9.2021, § 187 Helsingin kaupungin ja elinkeinoelämän yhteisen työryhmän ydinkeskustan elinvoiman vahvistamiseksi. Työryhmä tulee osaltaan edistämään muun muassa torien ja muiden yleisten alueiden viihtyisyyden ja elävyyden lisäämistä keskustan alueella.

Perinteinen torikauppa on muun vähittäiskaupan tapaan riippuvainen kuluttajien käyttäytymisestä. Valitettavasti torikauppa on vuosien saatossa vähentynyt useilla alueilla eikä tähän suuntaukseen ole nähtävissä muutosta, vaan päinvastoin elintarvikekauppioiden määrä on vähentynyt huomattavasti eikä jatkajia kaupalle ole aina löytynyt. Torien elävyyden vahvistaminen edellyttää näin uudenlaista ajattelua ja uusia toimintoja.

Myös asukas- ja yritysyhteistyön prosessien kehittäminen on tärkeää torien käytön lisäämisen kannalta. Tätä tehdään jo esimerkiksi osallistavan budjetoinnin hankkeissa ja siinä esiin nousevien ideoiden hyödyntämisessä keskeisten julkisten tilojen kehittämisen tukena. Asukas- ja yritysyhteistyöhön kuuluu myös keskenään erilaisten käyttötarkoitusten sekä intressien ja toiveiden yhteensovittaminen pitäen sisällään alueella jo olevien pysyväisluonteisten ja sinne tulevien väliaikaisempien tai liikkuvien toimintojen rinnakkaiselo.

Placemaking-toimintamalli

Esikaupunkialueilla kaupunkiuudistusmalliin kytkeytyy tulevana vuosina tavoite kehittää keskeisiä julkisia tiloja, kuten toreja ja aukioita, ja niiden käyttöä alueidensa elinvoimaisina paikkoina. Toimiva työkalu kaupunkitilan ja siihen kytkeytyvän paikallidentiteetin ja paikallisen kulttuurin kehittämisessä on suunnittelun ns. placemaking-lähestymistapa menetelmien. Placemaking tarjoaa useita tapoja erilaisille matalan kynnyksen kokeiluille kaupunkitilassa ja mahdollisuuksille osallistua paikan luomiseen.

Helsingissä valmistellaan kaupunkiympäristön toimialalla designjohtajan johdolla placemaking-toimintamallia Helsingin kaupungille. Kaupunkiuudistusohjelman osana tullaan pilotoimaan kullakin alueella ns. placemaking-kokeiluja, joissa yhdessä kaupunkiuudistusalueiden asukkaiden ja muiden käyttäjäryhmien kanssa tutkitaan vaihtoehtoja kaupunkitilan toiminnallisuuden ja viihtyisyyden kehittämiseksi. Kokeilut keskittyvät keskeisiin julkisen kaupunkitilan solmukohtiin. Näihin lukeutuvat alueiden päätorit ja aukiot. Parhaimmillaan nopeat placemaking-kokeilut vahvistavat näiden paikkojen identiteettiä alueidensa keskeisinä kaupunkitiloina ja kasvattavat alueiden yleistä vetovoimaa. Tavoitteena on samalla synnyttää uudenlaisia avauksia ja kehitysideoita, joiden pohjalta voidaan kehittää myös pitkäkestoisempia suunnittelurat-

kaisuja ja uusia toimintatapoja alueiden asukkaiden, yhteisöjen ja yritysten osallistua oman alueensa viihtyisyyden ja elinvoimaisuuden lisäämiseen.

Kaupunkilaisten vahvempi mukaan ottaminen torien ja aukoiden kehittämisessä muun muassa placemakingin keinoin on tavoite, jota kaupungin tulee edelleen edistää. Keskeisten kaupunkitilojen, kuten torien ja aukoiden, käyttäjien ja paikallisten toimijoiden osallistuminen suunnitteluun on tärkeää niiden toiminnallisuuden, viihtyisän kokemuksellisuuden ja omistajuudentunteen vahvistamiseksi.

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto. Vastaus on lausunnon mukainen ja sitä on täydennetty maininnoilla perinteisen torikaupan yleisestä tilanteesta, Helsingin kaupunkitilat osakeyhtiön tulevasta roolista torien kehittämistyössä sekä kaupungin ja elinkeinoelämän yhteisestä, ydinkeskustan elinvoiman vahvistamiseen keskittyvää työryhmästä.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnien ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnien hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi
Minna Maartola, kehityspäällikkö, puhelin: 310 36307
minna.maartola(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponnien ehdottaja

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 27.04.2021 § 218

HEL 2020-011696 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin tavoitteena on edistää torien ja muiden julkisten aukoiden viihtyisyyttä sekä niiden monipuolista käyttöä. Helsinki tavoittelee sitä, että torikaupalle varatut torit olisivat tulevaisuudessa kaupallisesti entistäkin elinvoimaisempia. Tavoitteisiin pyritään kaupunkilaisia ja eri sidosryhmiä osallistavilla tavoilla ja kaupungin sisäisiä prosesseja ja yhteistyötä parantamalla.

Tori on julkinen aukio, jossa voi olla torikauppaa tai se voi olla tavallinen kaupunkiaukio. Helsingissä kahdeksalla torialueella on kaupallista toritoimintaa, joista aktiivisimmat ovat Kauppatori ja Hakaniementori. Viime vuosina myös pienille kaupunkiaukioille on tullut erilaisia aktiviteetteja. Torien käyttöön ja viihtyisyyteen vaikuttavat kaupunkikuvalliset ja muut suunnittelukysymykset, toiminnallisuuden kehittäminen sekä yhteistyö niin kaupungin sisällä kuin eri käyttäjäryhmien kanssa.

Viime vuosina Helsinki on pyrkinyt tarkastelemaan julkisia tiloja osana laajempia kokonaisuuksia, joihin liittyy mm. yritystoiminnan tukeminen, kävelyolosuhteiden parantaminen ja paikkojen kytkeytyminen toisiinsa. Esimerkiksi Kauppatorin suunnitteluperiaatteissa on huomioitu torin kytkös merelliseen Helsinkiin ja vanhan kauppahallin toiminnan tukemiseen. Usein torien ja aukoiden uudistukset liittyvät alueen laajempiin kehittämissuunnitelmiin ja vaativat pitkäjänteistä suunnittelua ja suuria taloudellisia panostuksia.

Suunnittelun näkökulmasta torien ja aukoiden kunnostusta ja uudistusta mietitään ensinnäkin peruskorjausten yhteydessä. Suunnittelua tukee Helsingin kaupungin kaupunkitilaohje, joka tarjoaa valmiiksi pohdituista ja hyväksi todettuista ratkaisuista, joilla vahvistetaan Helsingin identiteettiä, luodaan viihtyisiä ja turvallisia kaupunkitiloja sekä varmistetaan kasvavan kaupungin ylläpidon haasteet. Ohjeen avulla luodaan raamit laadukkaalle ja toimivalle kaupunkitilalle mahdollistaen samalla kaupunkitilassa syntyviä innovaatioita.

Kaupunkitilaohjetta ollaan päivittämässä ja sen ylläpidon prosesseja sujuvoittamassa. Sitä tukee myöskin työn alla oleva ja erikseen päätöksentekoon tuotava Helsingin arkkitehtuuriohjelma, missä linjataan julkisen kaupunkitilan kehittämiseen liittyviä suunnitteluperiaatteita.

Jokaisen kaupunkitilan kohdalla on mietittävä tarkoin sen kehittämisen lähtökohdat ja mihin tarkoitukseen uusia ratkaisuja haetaan. Suunnittelussa otetaan huomioon eri käyttäjäryhmät ja näiden tarpeet (esim. tapahtumajärjestäjät, kävelijät, pyöräilijät, yrittäjät, torimyyjät, lapset). Torien ja aukoiden toiminnallisuuden tukemiseksi edistetään suunnittelun yhteydessä tapahtumallisuutta tukevan infran, kuten tapahtumasähkön, saatavuutta. Suunnittelussa ja viihtyisyyden ja käytön lisäämisessä voidaan hyödyntää suunnittelukilpailuja, kuten tällä hetkellä tehdään Töölöntorin kohdalla.

Myös nopeilla kokeiluilla voidaan testata konseptien toimivuutta sekä tehdä tilaa ideoille ja innovaatioille. Helsingissä kehitetään tällä hetkellä uusia prosesseja julkisen kaupunkitilan kehittämiseen ja kokeilujen edistämiseen. Useat näistä ovat liittyneet turvalliseen, viihtyisään ja kaupungin elinvoimaisuutta tukevaan julkisen kaupunkitilan käyttöön pandemian aikana ja sen jälkeen.

Kesällä 2020 toteutettiin Senaatintorin kesä, missä oli mukana 16 ravintolaa, kävijöitä 400 000 ja suoraan työllistyi 250 henkeä. Kesäterassikokeilu oli onnistunut esimerkki uudeltaisesta kaupunkitilan käytöstä, kokeilukulttuurista ja kaupungin roolista verkostojen luojana. Kokeilu tuotti tavoitellun piristysruiskeen niin kaupunkilaisille, kotimaanmatkailijoille kuin yrityksille ja kaupunkikeskustan elävyydellekin. Helsinkiläiset löysivät Senaatintorin ja tekivät siitä rakastetun paikan.

Syksyllä 2020 selvitettiin kokeilun tuloksia ja teetettiin konsulttiselvitys kokeilun mahdollisesta jatkosta keskusta-alueella. Tarkastelussa otettiin huomioon kesälle 2021 jo tehdyt tapahtumavaraukset, paikkojen saavutettavuus, liikennetyöt ja –järjestelyt, kaupunkikuvalliset tekijät, eritorien ja aukoiden tapahtumallisuutta tukeva infra sekä alueilla olevat palvelut ja toimijat.

Selvitysten perusteella kesälle 2021 ollaan toteuttamassa terassi- ja kesäkatukokeilu Kasarmitorille ja sen välittömään läheisyyteen. Kokonaisuus palvelee myös Helsinki Biennalen kävijöitä ja sen Lyypekinlaiturin venekuljetuksia. Työssä hyödynnetään kesän 2020 oppeja ja sen käytännön toteutuksesta vastaa vuoden 2020 tapaan Helsingin Leijona. Kokeilun yhteydessä tehdään tutkimusta kokeilun käytöstä ja tuloksista ja käydään aktiivista vuoropuhelua alueen käyttäjien kanssa, jotta voidaan arvioida tämän tyyppisten kokeilujen jatkokehittämistä tulevaisuudessa osana elävää kaupunkia.

Kokeilujen osana on myös kehitetty tapahtumallisuuden edistämisen ja elinvoimaisuuden tukemisen prosesseja. Käyttäjiä palvelevien tapahtuma-aluekorttien päivitys on myös käynnissä.

Uusien kokeilujen ja entistä sujuvampien prosessien taustalla on tiiviin yhteistyön kehittäminen toimialojen ja muiden keskeisten toimijoiden välillä. Sisäisen yhteistyön ja koordinaation edistämistä tehdään jo erilaisissa kaupunkitasoisissa kaupunkitilan käytön, yritysten tukemisen ja tapahtumallisuuden työryhmissä. Näitä malleja kehitetään jatkossa edelleen. Kaupallisen toritoiminnan sekä Tukutorin ja Teurastamon alueen elinvoimaista kehittämistä tukee jatkossa myös valmisteilla oleva Tukutorin ja Helsingin Leijonan Oy toimintojen yhdistäminen uuteen perustettavaan yhtiöön.

Keskeinen yhteistyön kohde on myös asukas- ja yritys yhteistyön prosessien kehittäminen. Tätä tehdään jo esimerkiksi osallistavan budjetoinnin hankkeissa ja siinä esiin nousevien ideoiden hyödyntämisessä keskeisten julkisten tilojen kehittämisen tukena. Asukas- ja yritys yhteistyöhön kuuluu myös keskenään erilaisten käyttötarkoitusten sekä intressien ja toiveiden yhteensovittaminen pitäen sisällään alueella jo olevien pysyväisluontoisten ja sinne tulevien väliaikaisempien tai liikkuvien toimintojen rinnakkaiselo.

Esikaupunkialueilla kaupunkiuudistusmalliin kytkeytyy tulevana vuosina tavoite kehittää keskeisiä julkisia tiloja, kuten toreja ja aukioita, ja niiden käyttöä alueidensa elinvoimaisina paikkoina. Toimiva työkalu kaupunkitilan ja siihen kytkeytyvän paikallisidentiteetin ja paikallisen kulttuurin kehittämisessä ovat ns. placemaking-menetelmät. Placemaking tarjoaa useita tapoja erilaisille matalan kynnyksen kokeiluille ja mahdollisuuksille osallistua paikan luomiseen.

Helsingissä valmistellaan designjohtajan johdolla placemaking-toimintamallia Helsingin kaupungille. Kaupunkiuudistusohjelman osana tullaan pilotoimaan kullakin alueella ns. placemaking-kokeiluja, joissa yhdessä kaupunkiuudistusalueiden asukkaiden ja muiden käyttäjäryhmien kanssa tutkitaan vaihtoehtoja kaupunkitilan toiminnallisuuden ja viihtyisyyden kehittämiseksi. Kokeilut keskittyvät keskeisiin julkisen kaupunkitilan solmukohtiin. Näihin lukeutuvat alueiden päätorit ja aukiot.

Parhaimmillaan nopeat placemaking-kokeilut vahvistavat näiden paikkojen identiteettiä alueidensa keskeisinä kaupunkitiloina ja kasvattavat alueiden yleistä vetovoimaa. Tavoitteena on samalla synnyttää uudenlaisia avauksia ja kehitysideoita, joiden pohjalta voidaan kehittää myös pitkäkestoisempia suunnitteluratkaisuja ja uusia toimintatapoja alueiden asukkaiden, yhteisöjen ja yritysten osallistua oman alueensa viihtyisyyden ja elinvoimaisuuden lisäämiseen.

Kaupunkilaisten vahvempi mukaan ottaminen torien ja aukoiden kehittämisessä muun muassa placemakingin keinoin on tavoite, jota kau-

11.10.2021

Asia/9

pungin tulee edelleen edistää. Keskeisten kaupunkitilojen, kuten torien ja aukioiden, käyttäjien ja paikallisten toimijoiden osallistuminen suunnitteluun on tärkeää niiden toiminnallisuuden, viihtyisän kokemuksellisuuden ja omistajuudentunteen vahvistamiseksi.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Hanna Harris, designjohtaja: 09 310 27932
hanna.harris(a)hel.fi